Интегриран проект
„Българските общини работят заедно за подобряване на качеството на атмосферния въздух”

по Програма LIFE на Европейския съюз
LIFE17 IPE/BG/000012 - LIFE IP CLEAN AIR

ВТОРА НАЦИОНАЛНА КРЪГЛА МАСА

за приноса на общините по Проекта към подобряване на качеството на атмосферния въздух и представяне на нови възможности за преход към алтернативни форми на отопление на домакинствата

19 октомври 2022 г.

ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРОЕКТА

- **Обща стойност: 16 666 266 евро,** финансов принос от Европейския съюз - 60%

- **Продължителност: 02.10.2018 г. - 02.10.2024 г., в три фази**

- **Участници в проекта:**

  Координиращ бенефициент: Столична община

  Асоциирани бенефициенти: Общините Бургас, Русе, Стара Загора, Велико Търново и Монтана, и НПО Клуб “Икономика 2000”

- **Официална интернет страница:**

  www.lifeipcleanair.eu

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

- **Подобряване качеството на атмосферния въздух** в общините Столична, Бургас, Русе, Стара Загора, Велико Търново и Монтана
- **Изграждане и подобряване на капацитета** на администрацията на шестте общини
- **Повишаване на осведомеността** и създаване на добре информирана общност от граждани и неправителствени организации

ОСНОВЕН ОЧАКВАН РЕЗУЛТАТ

Намаляване на замърсяването с $ФПЧ_{10}$ в шестте общини до края на проекта със 158 т/г.

ОСНОВНИ ФАЗИ

- **Фаза 1: Подготвителни дейности, вкл. разработване на Схема за преход към алтернативни форми на битово отопление**
- **Фаза 2: Пилотно тестване на Схемата**

ЗАВЪРШЕНИ

В ИЗПЪЛНЕНИЕ

- **Фаза 3: Изпълнение на Схемата – планирана подмяна на отоплителни уреди на 10 000 домакинства в 6-те общини**

ХОРИЗОНТАЛНИ ДЕЙНОСТИ – разпространение на информация и повишаване на осведомеността, работа с други проекти, управление на проекта, оценка на въздействието на проекта

ПОСТИГНАТИ ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

… досега

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

Доставени и монтирани **12 автоматични измервателни станции** за контрол на КАВ на територията на шестте общини

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

- автоматизирана апаратура за едновременно и независимо измерване концентрациите на **ФПЧ$_{10}$ и ФПЧ$_{2.5}$**
- сензори за измерване на **метеорологични параметри** – посока и скорост на вятъра, температура, относителна влажност на атмосферния въздух, атмосферно налягане и слънчева радиация; даталогер за събиране, обработка, съхранение и трансфер на данни; контейнер за разполагане на оборудването.

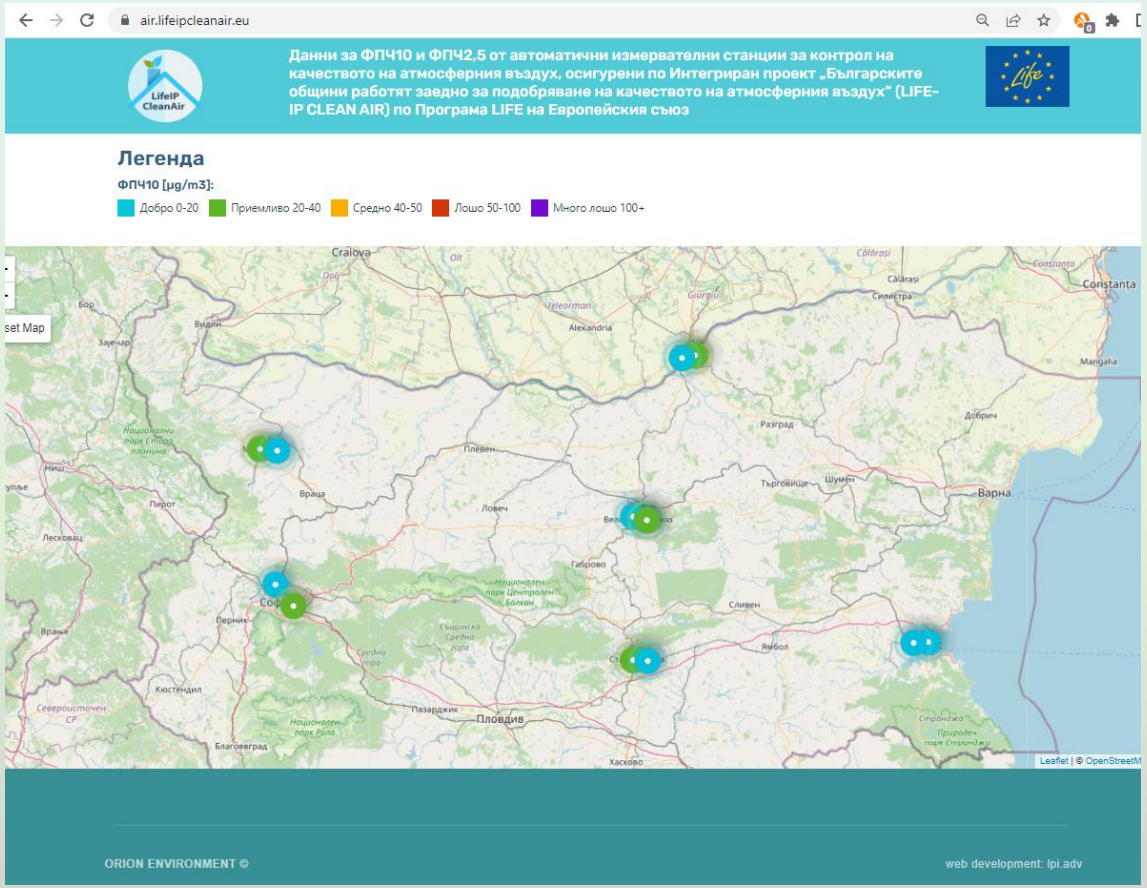

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

Изготвена е **интернет платформа за визуализация на данните** от измерените стойности на ФПЧ на електронните страници на общините и на проекта.

Възможност за проследяване на данни от измерените среднодеционощни стойности на двата показателя $ФПЧ_{10}$ и $ФПЧ_{2,5}$ за предходното денонощие и през избран 30-дневен изминал период.

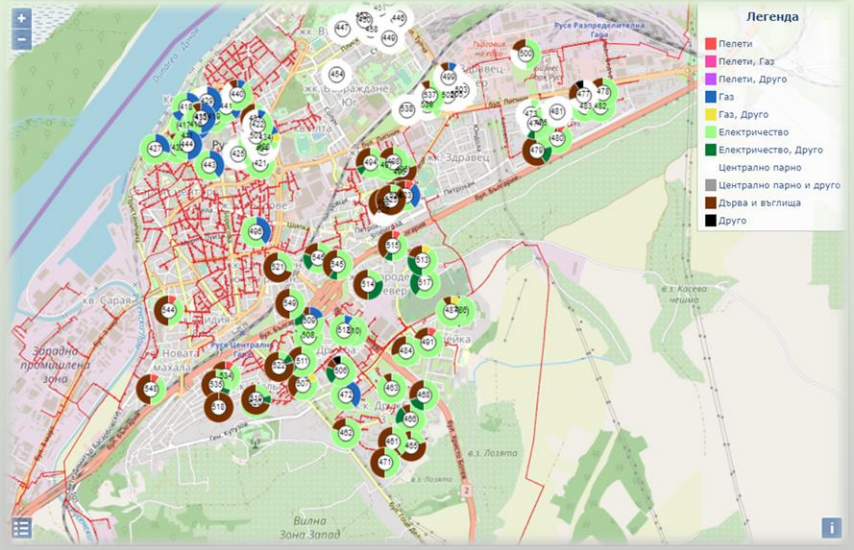

https://air.lifeipcleanair.eu/

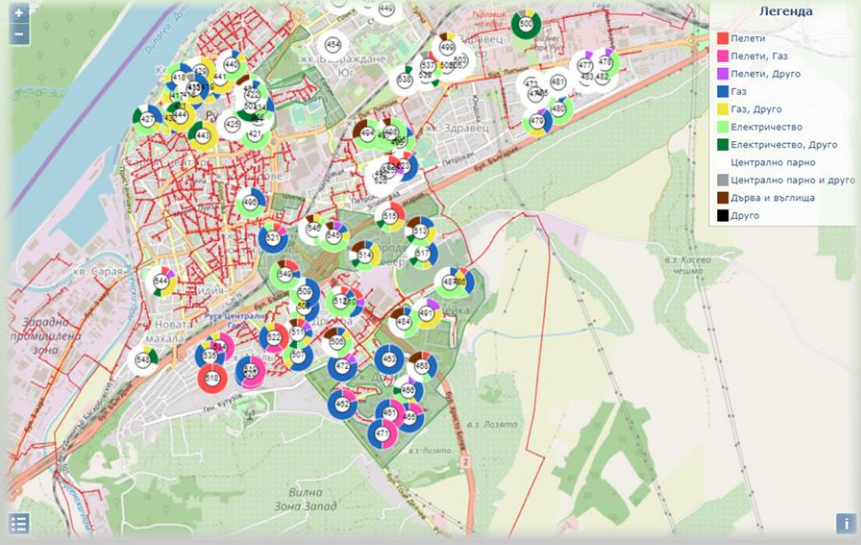
ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

- Анализ на ПКАВ на 6-те общини, провеждане на социологическо проучване на населението и пазарно проучване, необходими за **очертаване на районите на интервенция** и за **разработване на дизайна на Схемата** за преминаване към алтернативни форми на отопление на домакинствата

- Изготвен е анализ на Програмата за целево енергийно подпомагане в България и нейното практическо приложение, вкл. са направени **предложения за комбиниране** на елементи от Програмата с елементи от схемата по ИП

Използван начин за отопление (Въпрос 15)

Предпочитан начин за отопление (Въпрос 14)

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

- **Разработени са методически указания** за оценка на качеството на атмосферния въздух при разработване на общински програми за намаляване на емисиите на $ФПЧ_{10}$ и $ФПЧ_{2,5}$ и достигане на установените норми
- Изготвен е **План за репликация** на схемата за преход към алтернативни форми на отопление
- Създадена е **мрежа за сътрудничество** в областта на управлението на качеството на въздуха – в момента членуват 35 общини

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

Разработена, тествана и завършена Пилотна фаза на Схемата, вкл.:

- Разработени **документи** за кандидатстване
- Набрани участници в схемата - **покани**
- Оказано **съдействие на участниците** в схемата – разкрити центрове за прием на документи

- Сключени **договори** с одобрените домакинства

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

- **Избрани доставчици** на уредите за алтернативни форми за битово отопление за всяка от 6-те общини
- **Доставени и монтирани** отоплителни уреди по Пилотната фаза на Схемата:

- Топловъздушни пелетни камини
- Пелетни камини с водна риза
- Пелетни котли с водна риза
- Газови котли
- Газови конвектори

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

Оценката на Пилотната фаза на схемата показва следното:

- **431 сключени договори** с одобрени кандидати
- **607 домакинства** с подменени отоплителни уреди на природен газ и пелети
- **между 8.5 и 14.1 тона ФПЧ$_{10}$ на година** спестени емисии

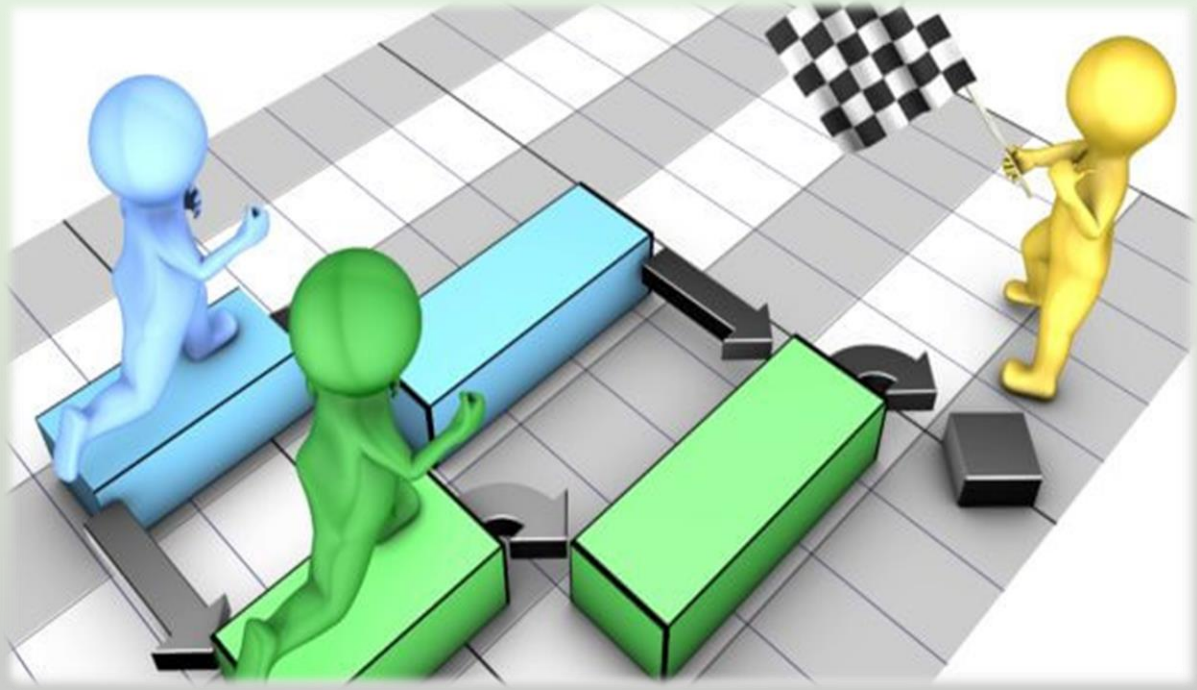

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОСНОВНАТА ФАЗА НА СХЕМАТА ЗА ПРЕХОД КЪМ АЛТЕРНАТИВНИ ФОРМИ НА ОТОПЛЕНИЕ

2021-2024 година

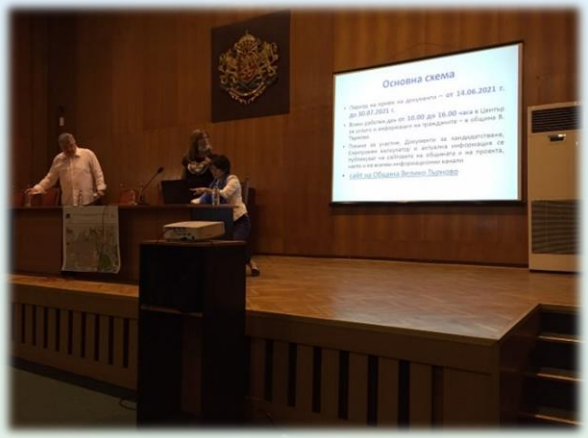
НАЧАЛО НА КАМПАНИЯТА

Кръгли маси за представяне на Схемата:

- **Русе – 03.06.2021 г. ,** *Пленарна зала в Община Русе*
- **Велико Търново – 10.06.2021 г.,** *Конферентна зала № 302 на община Велико Търново*
- **Монтана – 15.06.2021 г.,** *Конферентна зала на хотел „Ата“, гр. Вършец*
- **Стара Загора – 16.06.2021 г.,** *Конферентна зала № 2 на Хотел „Верея“*
- **Бургас – 22.06.2021 г.,** *Конферентна зала № 2 на Експо център „Флора“*
- **Столична община –** *Схемата е представена чрез кметствата на населените места по проекта в края на м. май 2021 г.*

Бургас_22.06.2021

Велико Търново_10.06.2021

Стара Загора_16.06.2021

Монтана_15.06.2021

Русе_03.06.2021

р-ни Надежда и Връбница, СО _25.05.2021

р-ни Искър и Панчарево_28.05.2021

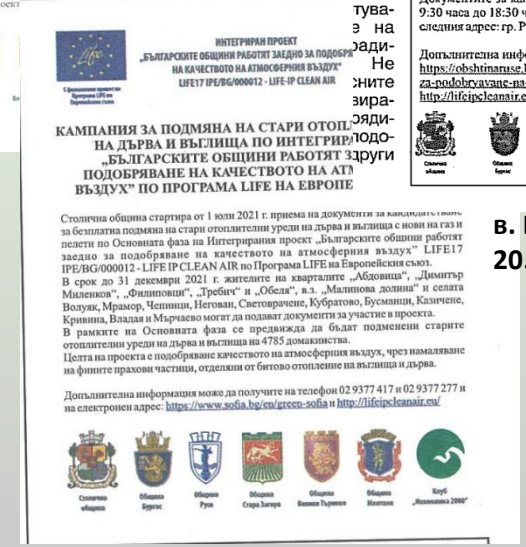
р-н Нови Искър, СО_21.05.2021

НАЧАЛО НА КАМПАНИЯТА

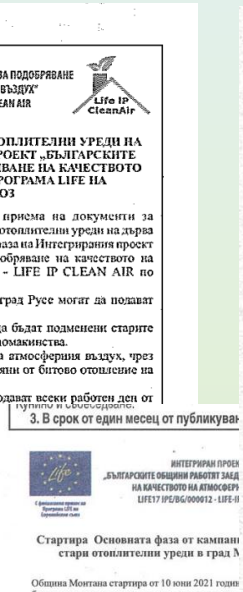
- Направени са **публикации в централни и местни вестници**, посветени на стартирането на основната фаза на Схемата за всяка от общините, участващи в проекта – август 2021 г.

в. Монитор _23.08.2021

в. 24 часа_23.08.2021

в. Бряг_ 20.08.2021

в. 24 часа_19.08.2021

в. Монитор _ 18.08.2021

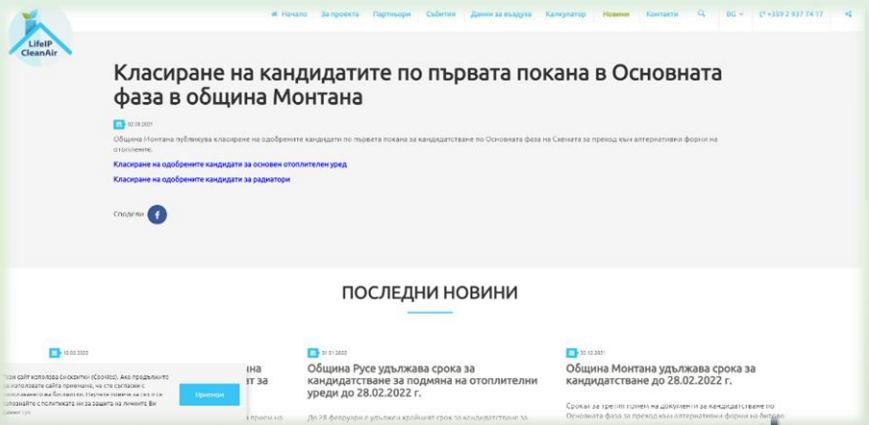

в. Черноморски фар_20.08.2021

НАПРЕДЪК ПО ОБЩИНИ – Монтана

- **Набиране на участници в Схемата (домакинства)**
- Приключили **три покани за кандидатстване**
- Броят на общо **класираните кандидати е 242**. Класиранията са обявени на страниците на общината и на проекта.
- Сключени са **232 договора** с одобрените домакинства за получаване на заявеното отоплително оборудване и услугите, допустими по проекта.

- **Избор на доставчици и доставка на уредите за алтернативни форми за битово отопление**

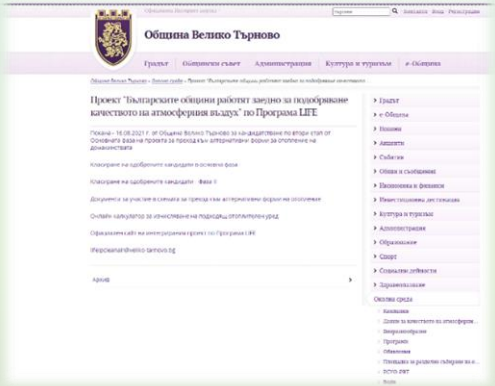
Сключен е договор за доставка на **газови котли** на 10.09.2021 г. и договор за доставка на пелетни камини и **пелетни котли** на 11.10.2021 г.

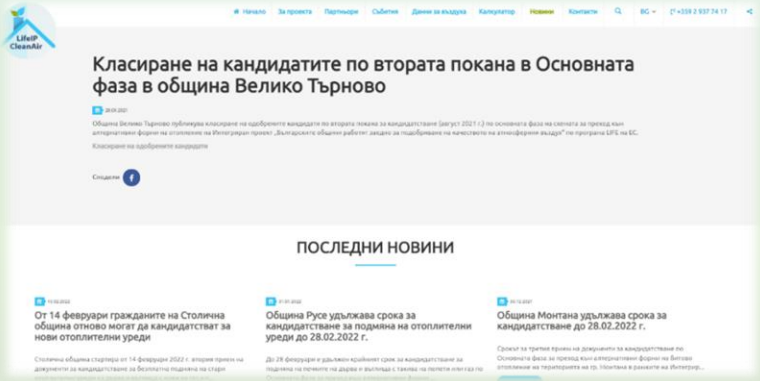
- **Монтаж на доставеното оборудване на одобрените домакинства**

Монтирани са **201 броя уреди на природен газ и пелети**.

НАПРЕДЪК ПО ОБЩИНИ – Велико Търново

- **Набиране на участници в Схемата (домакинства)**
- Приключили **две покани за кандидатстване**
- Броят на общо **класираните кандидати е 296**. Класиранията са обявени на страниците на общината и на проекта.
- Сключени са **261 договора** с одобрените домакинства за получаване на заявеното отоплително оборудване и услугите, допустими по проекта.

- **Избор на доставчици и доставка на уредите за алтернативни форми за битово отопление**

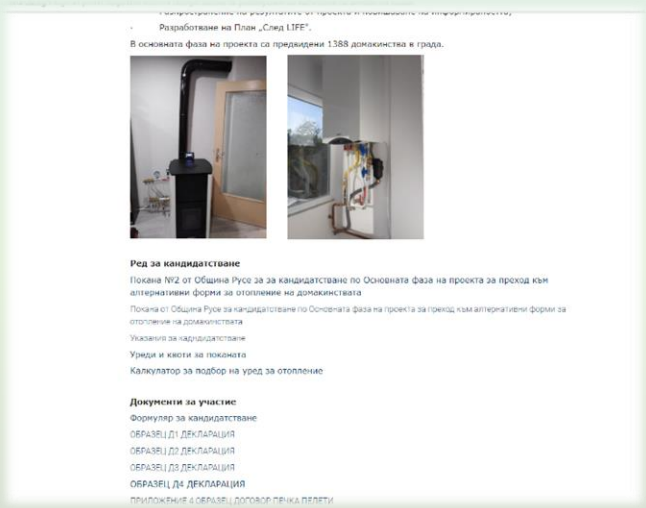
Сключени са договори за доставка и монтаж на отоплителни устройства: **на природен газ** и радиатори - 09.05.2022 г.; **на пелети** и радиатори - 26.08.2022 г.

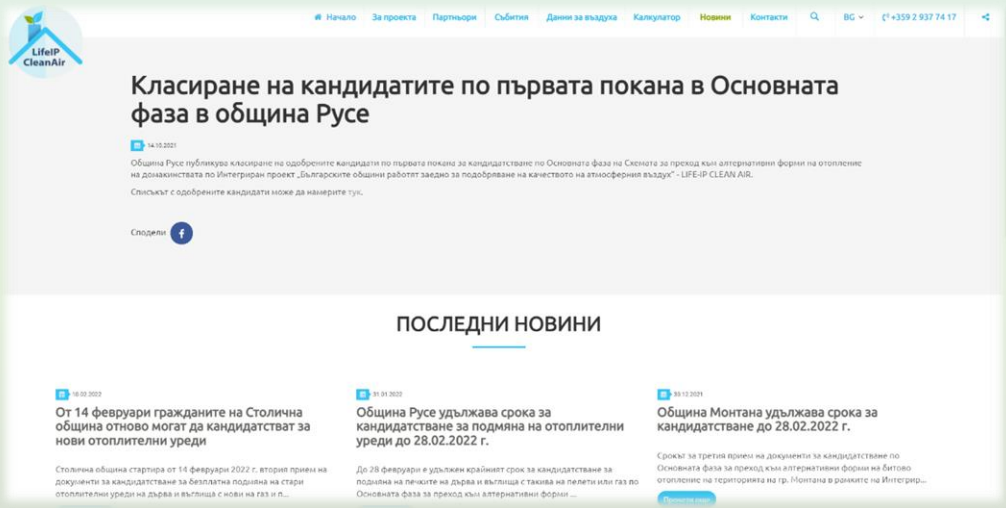
- **Монтаж на доставеното оборудване на одобрените домакинства**

Монтирани са **62 броя уреди на природен газ.**

НАПРЕДЪК ПО ОБЩИНИ – Русе

- **Набиране на участници в Схемата (домакинства)**
- Приключили **две покани за кандидатстване**
- Броят на общо **класираните кандидати е 491.** Класиранията са обявени на страниците на общината и на проекта.

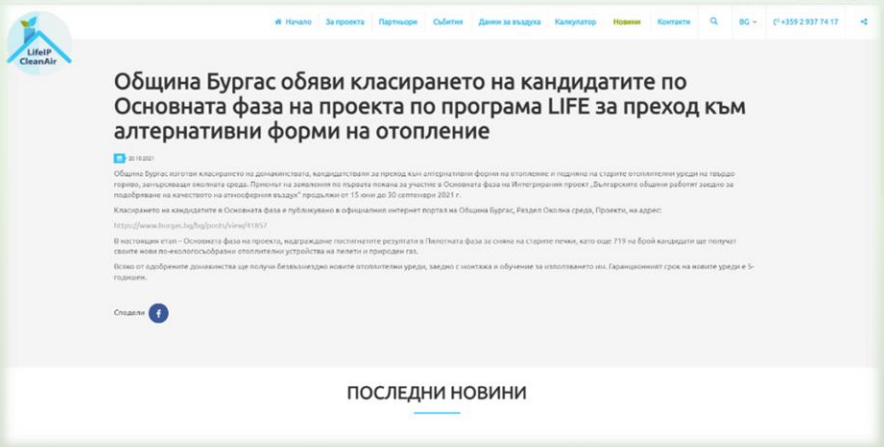
- **Избор на доставчици и доставка на уредите за алтернативни форми за битово отопление**

Определен е изпълнител за доставка и монтаж на **пелетни отоплителни устройства** за битово отопление на 28.09.2022 г.

НАПРЕДЪК ПО ОБЩИНИ – Бургас

- **Набиране на участници в Схемата (домакинства)**
- Приключила **една покана за кандидатстване**
- **Класирани са 719 кандидати**. Класирането е обявено на електронните страници на общината и на проекта.
- Към момента са сключени **559 договора** с одобрените домакинства за получаване на заявеното отоплително оборудване и услугите, допустими по проекта.

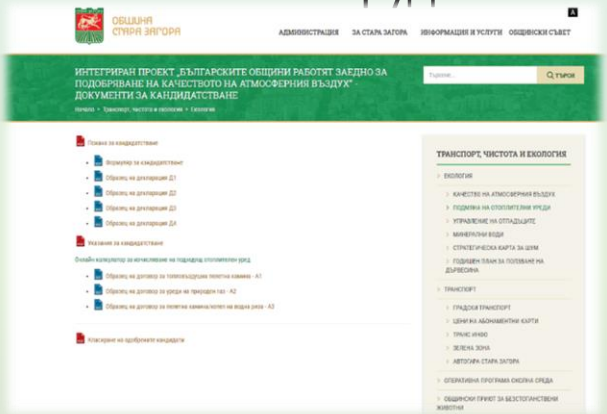

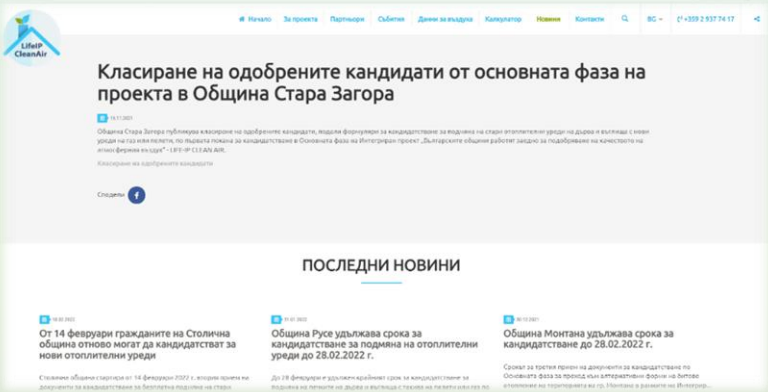
- **Избор на доставчици и доставка на уредите за алтернативни форми за битово отопление**

Сключени са договори с изпълнители за доставка, монтаж, въвеждане в експлоатация и гаранционно обслужване на отоплителни устройства за битово отопление на **пелети** - 13.10.2022 г. и на **природен газ** - 18.10.2022 г.

НАПРЕДЪК ПО ОБЩИНИ – Стара Загора

- **Набиране на участници в Схемата (домакинства)**
- Приключила **една покана за кандидатстване**
- **Класирани са 287 кандидати**. Класирането е обявено на електронните страници на общината и на проекта.
- Към момента са сключени **6 договора** с одобрени домакинства за получаване на отоплително оборудване на природен газ и услугите, допустими по проекта.

- **Избор на доставчици и доставка на уредите за алтернативни форми за битово отопление**

Сключен е договор за доставка и монтаж на отоплителни устройства за битово отопление на **природен газ** и радиатори на 18.05.2022 г. **Определен е изпълнител** за отоплителните устройства за битово отопление на **пелети** и радиатори на 26.09.2022 г.

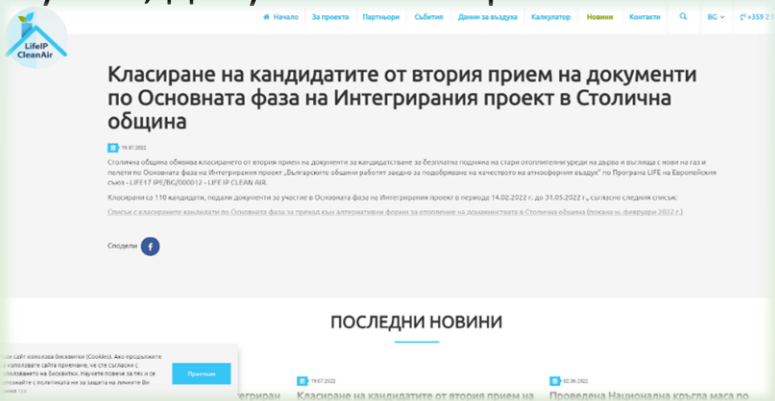
- **Монтаж на доставеното оборудване на одобрените домакинства**

Монтирани са **5 броя уреди на природен газ.**

НАПРЕДЪК ПО ОБЩИНИ – Столична община

- **Набиране на участници в Схемата (домакинства)**
- Приключили **две покани за кандидатстване**
- **Класирани са 457 кандидати**. Класирането е обявено на електронните страници на общината и на проекта.
- Към момента са сключени **342 договора** с одобрените домакинства за получаване на заявеното отоплително оборудване и услугите, допустими по проекта.

- **Избор на доставчици и доставка на уредите за алтернативни форми за битово отопление**

Сключени са Рамкови споразумения с изпълнители за доставка и монтаж на отоплителни устройства за битово отопление на **пелети и на природен газ** и радиатори на 26.05.2022 г. – проведени три процедури за вътрешен конкурентен избор:

- **Сключен договор** за отоплителни устройства на **природен газ** и радиатори на 14.10.2022 г. – 21 броя;
- **Избрани изпълнители** за отоплителни устройства на **пелети** и радиатори на 15.09.2022 г. и на 06.10.2022 г. – 364 броя.

ОЦЕНКА НА ПРИЛАГАНЕТО НА СХЕМАТА

- Анализ на **количествената информация** - документация по прилагане на Схемата
- Набиране и анализ на **качествена информация** за оценката - социологически проучвания, вкл.:
- на населението – финализира се;
- на участници в схемата – домакинства с монтирани нови отоплителни уреди - предстои;
- на служителите, които са участвали в изпълнението на Схемата - предстои.
- Набиране и анализ на **информация от автоматичните измервателни станции** за контрол на КАВ, доставени и монтирани по Дейност А1.

РАЗШИРЯВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА УЧАСТИЕ В СХЕМАТА

Усложнената политическа и икономическа ситуация доведе до **повишаване на цената на природния газ и пелетите, както и на отоплителните уреди на пелети.** Това представлява риск през изпълнението на ИП, като води до:

- **намаляване на интереса** на населението да подмени старите си отоплителни уреди на дърва и/или въглища, застрашавайки по този начин постигането на индикатора за 10500 домакинства, обхванати от проекта, и
- **невъзможност** общините **да изберат доставчици** на новите отоплителни уреди на цени и количества, отговарящи на първоначално планираното.

РАЗШИРЯВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА УЧАСТИЕ В СХЕМАТА

ВЪЗМОЖНО РЕШЕНИЕ

Разширяване на обхвата на допустимите уреди за финансиране по ИП с климатици, тъй като:

- Цената на електрическата енергия за бита **нараства с бавен темп** и няма да се променя значително в близко бъдеще
- Има **силно предпочитание** към климатиците като начин на отопление
- Към момента климатиците са **по-изгодна алтернатива** спрямо уредите на природен газ и пелети, тъй като тяхната цена е относително по-стабилна
- Климатиците имат **нулеви емисии на прахови частици** и тяхното използване би довело до подобряване на качеството на въздуха и постигане на основната цел на интегрирания проект.

РАЗШИРЯВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА УЧАСТИЕ В СХЕМАТА

- **Одобрено е включването на климатици** в списъка на допустимите отоплителни уреди – очаква се подписване на изменение на Споразумението за безвъзмездна финансова помощ
- Климатиците трябва да са в съответствие с изискванията, които вече са съгласувани с ЕК като част от консултациите по Програма Околна среда 2021-2027 г., съфинансирана от ЕС, т.е.:

трябва да притежават параметрите на термопомпи „въздух-въздух“ - енергийна ефективност клас A++ и сезонен коефициент на преобразуване при режим на отопление по-висок от 3.5.

ПРЕДСТОИ ПУБЛИКУВАНЕ НА ПОКАНИ ЗА НАБИРАНЕ НА КАНДИДАТИ, КОИТО ИСКАТ ДА ПОДМЕНЯТ СТАРАТА СИ ПЕЧКА НА ТВЪРДО ГОРИВО С ВКЛ. НА КЛИМАТИЦИ!

ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Медийно отразяване на дейности и събития	Национални и местни пресконференции
Информационни материали	Информационни павилиони
Видео клип	Кръгли маси

Велико Търново

Бургас

Стара Загора

Русе

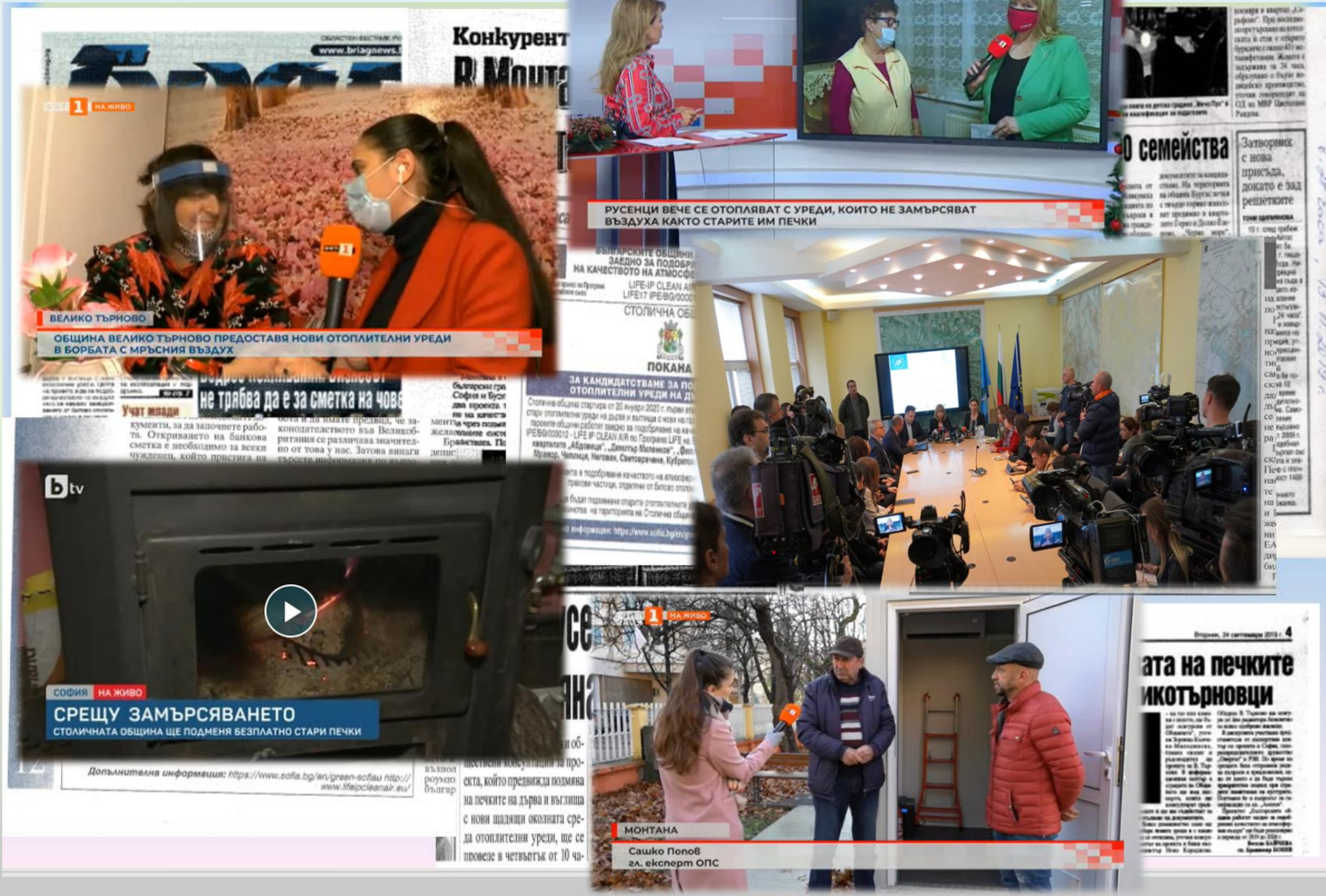

Монтана

София

ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

- **Излъчване на информационния клип** - общо 162 пъти в програмата на БНТ 1 в два периода: 15.10.2021 г. – 31.12.2021 г. и 15.02.2022 г. – 31.03.2022 г.

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДРУГИ ПРОЕКТИ

- **SOFAIR - Европейска конференция за качеството на въздуха,** 12 април 2019 г. – посетена от над 300 участници от различни страни, включително кметове, заместник-кметове и общински съветници
- Представяне на ИП на **Националната Асамблея на еколозите от общините в България** - Бургас 2019, 27 ноември 2019 г.
- Участие във втория **Европейски форум за чист въздух** в гр. Братислава, Словакия, 28-29.11.2019 г.
- Международна конференция **„Природният газ - за чист въздух и чиста енергия“**, 28 ноември 2019 г., х-л „Балкан”, гр. София
- Участие в семинар за качеството на атмосферния въздух, организиран за **проектите, финансирани по Програма LIFE**, 25-26.02.2020 г. в гр. Виеличка, Област Малополска, Полша
- Участие в Конференция **„Енергийно ефективно отопление като мярка за чист въздух”,** 10.03.2020 г., гр. София.

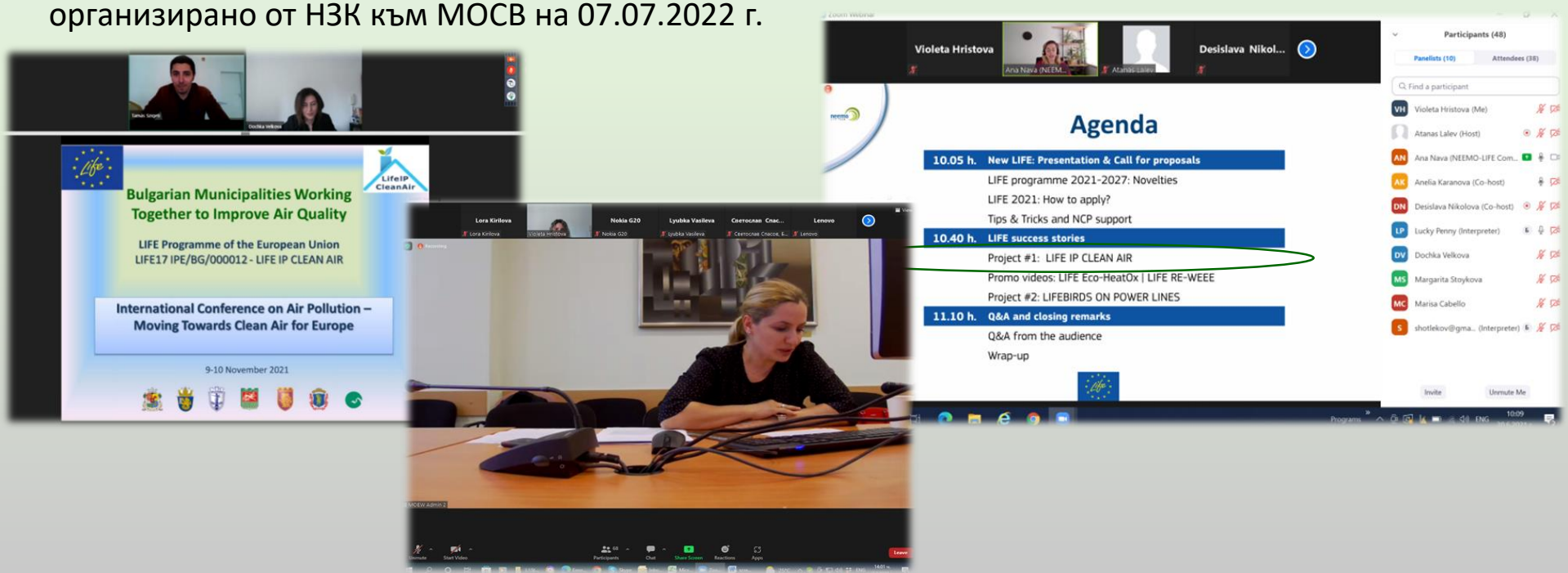

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДРУГИ ПРОЕКТИ

- Представяне на ИП на Регионалната конференция за решенията, свързани със замърсяването на въздуха на Балканите **"How to win the Balkan air-pollution dodgeball?",** 3-4 декември 2020 г.
- **LIFE webinar, seeSUSTAINtec,** 30 юни 2021 г. – представен е ИП като един от успехите на Програма LIFE
- Повишаване на информираността на заинтересованите страни за проекта на **Годишната среща на местните власти**, организирана от НСОРБ, 18-21 септември 2021 г.
- Участие във виртуална **международна конференция за замърсяването на въздуха „Към по-чист въздух в Европа“**, организирана на 9-10.11.2021 г. от HungAIRy LIFE integrated project
- Представяне на опита от изпълнението на ИП в **информационен ден по Програма LIFE**, организирано от НЗК към МОСВ на 07.07.2022 г.

КЪДЕ ДА НИ НАМЕРИТЕ:

Интернет страница на проекта: www.lifeipcleanair.eu

Профили на проекта в социалните мрежи и Youtube:

LIFE - Integrated Project Clean Air

https://www.instagram.com/life_ip_clean_air/

LIFE IP CLean Air, @clean_ip

https://www.youtube.com/channel/UC_LZ0btuGl58Xz8HPS6I6Ug?view_as=subscriber

Благодарим за вниманието!